

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра публічного управління та адміністрування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Запобігання корупції в публічному управлінні
(обов'язкова навчальна дисципліна)

освітньо-професійна програма Зв'язки з громадськістю
спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування
галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування
освітній ступінь магістр
навчально-науковий інститут економіки, управління, права та
інформаційних технологій

Розробник: **Мирна Ольга**, доцент
кафедри публічного управління та
адміністрування, кандидат
економічних наук, доцент

Гарант: **Дорофєєв Олександр**,
професор кафедри управління та
адміністрування, доктор економічних
наук, професор

Назва навчальної дисципліни	Запобігання корупції в публічному управлінні
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Обов'язкова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра публічного управління та адміністрування навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> к. е. н., доцент Мирна Ольга Володимирівна <i>Контакти:</i> ауд 494 (навчальний корпус № 4) <i>e-mail:</i> olga.myrna@pdaa.edu.ua <i>Сторінка викладача:</i> https://www.pdau.edu.ua/people/myrna-olga-volodymyrivna
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність Освітня програма	281 Публічне управління та адміністрування <i>ОПП Зв'язки з громадськістю</i>
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	«Публічне управління», «Управління персоналом в організаціях публічної сфери» та «Адміністративний менеджмент», що є складовими вступного фахового випробування за ОПП Зв'язки з громадськістю

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів теоретичних і практичних знань щодо феномену корупції як економічного, політичного, правового та культурного явища, його природи, соціальної бази виникнення та поширення, а також створення дієвих механізмів запобігання та протидії корупції як умови формування соціально орієнтованої правової держави і громадянського суспільства, засвоєння знань із забезпечення антикорупційних заходів, вивчити рівень корупції, дослідити фактори впливу на неї, а також розробити та обґрунтувати механізм забезпечення антикорупційної діяльності.

Основні завдання навчальної дисципліни:

надати систематизовані знання щодо сутності корупції, чинників та передумов її виникнення і поширення, теорії і практики запобігання та протидії корупції, ознайомити з кращим вітчизняним і зарубіжним досвідом у відповідній галузі;

сформувати уміння аналізувати стан корупції в Україні, її особливості та тенденції, форми прояву і на основі наукових підходів визначати шляхи підвищення ефективності антикорупційної політики, удосконалення нормативно-правових і організаційних засад запобігання та протидії корупції, забезпечення дієвої державно-громадської співпраці для зменшення корупційних проявів;

створити основу для формування антикорупційної культури вітчизняних державних службовців, вивчення новітніх методів і засобів якісно нових аналітичних обґрунтувань в боротьбі з корупцією;

навчити приймати рішення різного рівня, виявляти основні небезпеки та загрози, кількісні та якісні показники оцінки рівня корупції, основні напрями забезпечення антикорупційних заходів;

набуття спеціалістами практичних навичок створювати надійну програму захисту від корупції.

<u>Загальні компетентності</u>	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК04. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні. ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
<u>Фахові компетентності</u>	ФК02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери. ФК06. Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України. ФК07. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування. ФК10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції. ФК14. Здатність розробляти заходи протидії та запобігання корупції.
<u>Результати навчання</u>	РН02. Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення. РН03. Знати основні засади національної безпеки та уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції. РН16. Уміти визначати корупційні ризики та мінімізувати їх прояви.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма (281ПУА_мд_2022)				заочна форма (281ПУА_мз_2022[1] (л.н.))			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с. р.		л	п	с. р.
Тема 1. Наукові основи дослідження корупції як соціального феномену	16	4	2	10	15	2	-	13
Тема 2. Типологія корупції та її форми	14	2	2	10	15	2	-	13
Тема 3. Наслідки корупції для суспільства	14	2	2	10	15	2	-	13
Тема 4. Вимірювання рівня корупції	16	2	4	10	16	2	2	12
Тема 5. Стан корупції в Україні	14	2	2	10	17	2	2	13
Тема 6. Нормативно-правове забезпечення запобігання та протидії корупції в Україні	16	4	2	10	15	2	-	13
Тема 7. Система державних органів запобігання та протидії корупції в Україні	16	2	4	10	14	-	-	14
Тема 8. Завдання та напрями антикорупційної політики в Україні	14	2	2	10	14	-	-	14
Тема 9. Використання зарубіжного досвіду боротьби з корупцією	14	2	2	10	14	-	-	14
Тема 10. Реформування політики запобігання та протидії корупції в Україні	16	4	2	10	14	-	-	14
в т. ч. індивідуальні завдання	-	-	-	-	34	-	-	34
Усього годин	150	26	24	100	150	12	4	134

Оцінювання результатів навчання

У межах кожної з форм контролю результатів навчання з дисципліни «Запобігання корупції в публічному управлінні» здобувачі вищої освіти опановують результати навчання (РН 02; РН 03; РН 16) у співвідношенні 25 % : 25 % : 50 %.

Форми контролю результатів навчання

(281ПУА_мд_2022)

Результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	виконання завдань на практичних заняттях	розв'язування тестів	виконання завдань самостійної роботи	екзамен	
РН02	10	2.5	7.5	5	25
РН03	10	2,5	7.5	5	25
РН16	20	5	15	10	50
Разом	40	10	30	20	100

(281ПУАмз_2022 (л. н.))

Результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	виконання завдань на практичних заняттях	розв'язування тестів	виконання завдань самостійної роботи	екзамен	
РН02	7.5	2,5	10	5	25
РН03	7.5	2,5	10	5	25
РН16	15	5	20	10	50
Разом	30	10	40	20	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

(281ПУА_мд_2022)

Назви тем	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	виконання практичних завдань	розв'язування тестів	виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Наукові основи дослідження корупції як соціального феномену.	3	1	3	7
Тема 2. Типологія корупції та її форми.	3	1	3	7
Тема 3. Наслідки корупції для суспільства.	3	1	3	7
Тема 4. Вимірювання рівня корупції.	3	1	3	7
Тема 5. Стан корупції в Україні.	4	1	3	8
Тема 6. Нормативно-правове забезпечення запобігання та протидії корупції в Україні.	3	1	3	10
	3			
Тема 7. Система державних органів запобігання та протидії корупції в Україні.	3	1	3	10
	3			
Тема 8. Завдання та напрями антикорупційної політики в Україні.	4	1	3	8
Тема 9. Використання зарубіжного досвіду боротьби з корупцією.	4	1	3	8
Тема 10. Реформування політики запобігання та протидії корупції в Україні.	4	1	3	8
Екзамен	x	x	x	20
Разом	40	10	30	100

(281ПУАмз_2022 (л. н.))

Назви тем	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	виконання практичних завдань	розв'язування тестів як вид самостійної роботи	питання контрольної роботи	
Тема 1. Наукові основи дослідження корупції як соціального феномену.	-	1	4	5
Тема 2. Типологія корупції та її форми.	-	1	4	5
Тема 3. Наслідки корупції для суспільства.	-	1	4	5
Тема 4. Вимірювання рівня корупції.	15	1	4	20
Тема 5. Стан корупції в Україні.	15	1	4	20
Тема 6. Нормативно-правове забезпечення запобігання та протидії корупції в Україні.	-	1	4	5
Тема 7. Система державних органів запобігання та протидії корупції в Україні.	-	1	4	5
Тема 8. Завдання та напрями антикорупційної політики в Україні.	-	1	4	5
Тема 9. Використання зарубіжного досвіду боротьби з корупцією.	-	1	4	5
Тема 10. Реформування політики запобігання та протидії корупції в Україні.	-	1	4	5
Контрольна робота	x	x	40	40
Екзамен	x	x	x	20
Разом	30	10	40	100

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 150.

Кількість кредитів – 5,0.

Форма семестрового контролю – екзамен.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою освітнього компоненту «Запобігання корупції в публічному управлінні» мають бути виконані у встановлений термін. За порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями у межах встановлених норм. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн-тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці

Академічна доброчесність ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті (розповсюджується лише на обов'язкові компоненти освітньої програми або їх частини) перед опануванням даної освітньої компоненти. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Робоча програма навчальної дисципліни, презентації.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Бондар І. С., Горник В. Г., Кравченко С. О., Кравченко В. В.. Антикорупційна політика та запобігання корупції в публічному управлінні : [Навч. посіб.] К. : Вид-во «Видавництво Ліра-К», 2016. 192 с.
2. Губін К. Г. Боротьба з корупційною рентою в Україні: головні етапи та заходи. *Економічна теорія та право*. 2019. № 4 (39). С. 114-132.
3. Запобігання і протидія проявам корупції як елемент модернізації системи державної служби. Івано-Франківський центр науки, інновацій та інформатизації. Івано-Франківськ, 2012. 237 с.
4. Індекс корупції CPI-2019. Transparency International Ukraine. 2019. [Online], [Retrieved February 12, 2021], URL: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-spryjnuyattuakoruptsiyi-2019/>
5. Клімова С. М., Ковальова Т. В. Організація запобігання та протидії корупції в Україні: [Навч. посіб.]. Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2012. 200 с.
6. Колеснікова М.В. Інформація як спосіб боротьби с корупцією. Юридичний науковий електронний журнал. 2016. № 2. [Online], [Retrieved February 07, 2021], www.lsej.org.ua
7. Корупція: теоретико-методологічні засади дослідження / керів. авт. кол. доц. І. О. Ревак. Львів : ЛьвДУВС, 2011. 220 с.
8. Кохан Г. В. Явище політичної корупції: теоретико-методологічний аналіз : [Моногр.] К. : НІСД, 2013. 232 с.
9. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS 173): Міжнародний документ Ради Європи, підписаний у Страсбурзі 27.01.1999 (Конвенцію ратифіковано із заявою Законом № 252-V від 18.10.2006. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 50. ст. 497). – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>
10. Кримінальний кодекс України: (Прийнято Верховною Радою України 5 квітня 2001 року № 2341-III). *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25 від 29.06.2001. ст.

131). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>

11. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651- VI. *Відомості Верховної Ради України* (ВВР). 2013. № 9–10, № 11–12, № 13, ст. 88. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>

12. Макаренков О.Л. Інноваційність використання синергетичного методологічного підходу до пізнання антикорупційних трансформацій публічного права у відкритому суспільстві. *Приватне та публічне право*. 2020. № 1. С. 8-12.

13. Мельник В. М., Корень Н. В. Основні причини корупції в Україні та шляхи її подолання. Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. 2018. № 2. С. 207–221. [Online], [Retrieved February 02, 2021], http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnudps_2018_2_18

14. Про визнання такими, що втратили чинність, деяких законів України щодо запобігання та протидії корупції: Закон України від 21.12.2010. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>

15. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення національного законодавства у відповідність із стандартами Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією: Закон України від 18.04.2013. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>

16. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23.12.1993 № 3782-XII. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3782-12>.

17. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/qo/1700-18>.

18. Про затвердження Порядку зберігання документів і використання відомостей, зазначених у декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру, та відомостей щодо відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента: постанова Кабінету Міністрів України від 11.01.2012 № 16. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>

19. Про затвердження Порядку інформування Національного агентства з питань державної служби про осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, які звільнені у зв'язку з притягненням до відповідальності за корупційне правопорушення: постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.2011 № 1072. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1072-2011-п>.

20. Про затвердження Порядку проведення службового розслідування: постанова Кабінету Міністрів України від 25.07.2012 № 666. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua>

21. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 № 2493-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>.

22. Про статус депутатів місцевих рад: Закон України від 11.07.2002 № 93-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>

Допоміжні

1. Сердюк О. І., Мирна О. В., Шупта І. М. Місце доброчесності в моделі компетенцій державних службовців та системі особистості при запобіганні корупції. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 3. 2018. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/3_2018/41.pdf (дата звернення : 19.08.2022).

2. Радецький Р.С. Причини виникнення та напрями боротьби з корупцією в Україні. *Держава та регіони*. Серія: Державне управління. 2018. № 1 (61). С. 150-154.

3. Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією: Міжнародний документ Ради Європи, підписаний у Страсбурзі 04.11.1999 (Конвенцію ратифіковано із заявою Законом від 16.03.2005. *Відомості Верховної Ради України* (ВВР). 2005. № 16. ст. 266). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>

4. Bahoo, S. (2020). Corruption in Banks: A Bibliometric Review and Agenda. *Finance Research Letters*. 35. <https://doi.org/10.1016/j.frl.2020.101499>.

5. Bahoo, S., Alon, I., & Floreani, J. (2021). Corruption in economics: a bibliometric analysis and research agenda. *Applied Economics Letters*, 28(7), 565-578. <https://doi.org/10.1080/13504851.2020.1764476>

6. Bahoo, S., Alon, I., & Paltrinieri, A. (2020). Corruption in international business: A review and research agenda. *International Business Review*, 29(4). <https://doi.org/10.1016/j.ibusrev.2019.101660>
7. Baumann, H. (2019). The corruption perception index and the political economy of governing at a distance. *International Relations* 34(4), 504-523. <https://doi.org/10.1177/0047117819897312>.
8. Budsaratagoon, P., & Jitmaneeroj, B. (2020). A critique on the Corruption Perceptions Index: An interdisciplinary approach. *Socio-Economic Planning Sciences*, 70. <https://doi.org/10.1016/j.seps.2019.100768>.
9. Chang, Yi-Fang. (2013) Synergetic. Application, Equations on Rule of Law and Two-Party Mechanism. *International Journal of Modern Social Sciences. Florida, USA*, 2(1), 10- 19.
10. Corruption perceptions index 2019. (2019) Transparency International Ukraine. <https://ti-ukraine.org/research/indeks-spryjnyattya-koruptsiyi-2019>
11. Doing Business 2019. (2019) International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank. Washington. 2019. https://www.worldbank.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB2019-report_web-version.pdf
12. Gilman, S. (2018). To Understand and to Misunderstand How Corruption is Measured: Academic Research and the Corruption Perception Index. *Public Integrity*, 20, S74-S88. <https://doi.org/10.1080/10999922.2018.1472974>.
13. Holovkin, B. M. (2018). Corruption prevention mechanism. *Chronicles of Kyiv university of law*, 4, 254-260. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2018_4_55 (in Ukr.)
14. Hubin K. H. (2019) Borotba z koruptsiinoiu rentoiu v Ukraini: holovni etapy ta zakhody. *Ekonomichna teoriia ta pravo*. (Fight against corruption rent in Ukraine: main stages and measures. Economic theory and law), 4 (39), 114–132. (in Ukr.)
15. Human Development Reports. United nations development programme. (2020). <http://hdr.undp.org/en/data>
16. Holovkin, B. M. (2018). Mekhanizm zapobihannia koruptsii [Corruption prevention mechanism]. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava – Chronicles of Kyiv university of law*, 4, 254–260. [Online], [Retrieved February 14, 2021], http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2018_4_55 [inUkrainian].
17. Kolesnikova M.V. (2016) Information as a way to fight corruption. *Legal scientific electronic journal*, 2. http://www.lsej.org.ua/2_2016/29.pdf (in Ukr.)
18. Luna-Pla, I., & Nicolás-Carlock, J. R. (2020). Corruption and complexity: a scientific framework for the analysis of corruption networks. *Applied Network Science*, 5:13, <https://doi.org/10.1007/s41109-020-00258-2>
19. Makarenkov O.L. (2020) Innovatsiinst vykorystannia synerhetychnoho metodolohichnoho pidkhodu do piznannia antykoruptsiinykh transformatsii publichnoho prava u vidkrytomu suspilstvi. Pryvatne ta publichne pravo. (Innovative use of synergetic methodological approach to knowledge of anti-corruption transformations of public law in an open society. Private and public law), 1, 8–12. <http://10.32845/2663-5666.2020.1.2> (in Ukr.)
20. Mangafić, J., & Veselinović, L. (2020). The determinants of corruption at the individual level: evidence from Bosnia-Herzegovina. *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*, 33:1, 2670-2691. <https://doi.org/10.1080/1331677X.2020.1723426>
21. Marani, S., Brito, M., Souza, G. & Brito, V. (2018). Meanings in research on corruption. *Revista de Administração Pública*, 52(4). <https://doi.org/10.1590/0034-7612175197>.
22. Melnyk, V. M., & Koren, N. V. (2018) Main causes of corruption in Ukraine and ways of its extension. *Collection of scientific works of the University of the State Fiscal Service of Ukraine*, 2, 207–221. <https://doi.org/10.33244/2617-5940.2.2018.207-221> (in Ukr.)
23. NABU investigation in the field of agro-industrial complex. (2017) National anti-corruption bureau of Ukraine. <https://nabu.gov.ua/en/infographics/rozsliduvannya-nabu-v-galuzi-apk> (in Ukr.)

24. Noerlina, Wulandhari, L. A., Sasmoko, Muqsith, A. M., & Alamsyah M. (2017). Corruption Cases Mapping Based on Indonesia's Corruption Perception Index. *Journal of Physics: Conference Series*, 801. doi:10.1088/1742-6596/801/1/012019
25. Paunov, C. (2016). Corruption's asymmetric impacts on firm innovation. *Journal of Development Economics*, 118, 216-231. <https://doi.org/10.1016/j.jdeveco.2015.07.006>.
26. Pertiwi, K. (2018) Contextualizing Corruption: A Cross-Disciplinary Approach to Studying Corruption in Organizations. *Administrative Sciences*, 8(12). <https://doi.org/10.3390/admsci8020012>
27. Regular survey of foreign investors: Special issue. Center for Economic Strategy. 2019. USAID / ENGAGE. (2020). <https://engage.org.ua/ukr/ukraintsi-zalucheni-do-hromadskoi-diialnosti-ale-unykaiut-aktyvnoi-uchasti/> (in Ukr.)
28. Schwab K. The Global Competitiveness Report 2019. (2019) World Economic Forum. http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf
29. Sharma, S., Singhal, S., & Tarp, F. (2021). Corruption and mental health: Evidence from Vietnam. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 185, 125-137. <https://doi.org/10.1016/j.jebo.2021.02.008>.
30. Zimelis, A. (2020). Corruption research: A need for an integrated approach. *International Area Studies Review*, 23(3), 288-306. <https://doi.org/10.1177/2233865920926778>
31. Zouaoui, A., Al Qudah, A., & Ben Arab, M. (2017). World Corruption Perception Index Analysis. *Research Journal of Finance and Accounting*, 8(24), 85-91. https://www.researchgate.net/publication/322211879_World_Corruption_Perception_Index_Analysis

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Верховна Рада України : Офіційний веб-портал. URL : <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення : 19.08.2022).
2. Громадський простір. URL : https://www.prostir.ua/category/kb/?filter-type=rozdil_bazy_znan&filter-value=effective-communication (дата звернення : 26.08.2022).
3. Інститут масової інформації. URL : <http://imi.org.ua> (дата звернення : 19.08.2022).
4. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)». URL: <http://www.nau.ua>
5. Кабінет Міністрів України. Офіційний веб-сайт URL: <http://kmu.gov.ua>
6. Комітет Верховної Ради України з питань свободи слова та інформаційної політики. URL : <http://komsvobslova.rada.gov.ua/> (дата звернення : 19.08.2022).
7. Конституційний Суд України. Офіційний веб-сайт URL: <http://ccu.gov.ua>
8. Національне агентство з питань запобігання корупції. Офіційний веб-сайт. URL: <https://nazk.gov.ua>
9. Національне агентство України з питань державної служби. Офіційний веб-портал. URL : <https://nads.gov.ua/> (дата звернення : 19.08.2022).
10. Національне антикорупційне бюро України. Офіційний веб-сайт. URL: <http://nabu.gov.ua>
11. Полтавська міська рада. Офіційний сайт. URL: www.rada-poltava.gov.ua/ (дата звернення: 25.08.2022).
12. Полтавська обласна державна адміністрація : Офіційний веб-портал URL: <http://www.adm-pl.gov.ua/>.
13. Полтавська обласна рада та виконавчий комітет. Офіційний сайт. URL: <https://oblrada-pl.gov.ua/> (дата звернення : 25.08.2022).
14. Полтавська районна державна адміністрація : Офіційний веб-портал URL : <http://poltava.adm-pl.gov.ua/>.
15. Президент України : Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL : <https://www.president.gov.ua/> (дата звернення : 19.08.2022).
16. Урядовий портал: Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL : <http://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 19.08.2022).